

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

LV

Runa

2020. gada 10. novembrī

Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētāja *Klaus-Heiner Lehne* runa

ERP 2019. gada pārskata prezentācija

Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komiteja

2020. gada 10. novembrī

Jāsaskaņo ar runāto tekstu.

Izšķirošā ir runātā runa.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Cienītā priekšsēdētāja, *Hohlmeier* kundze!

Referenti un ēnu referenti budžeta izpildes apstiprināšanas jautājumā!

Godātie deputāti!

Godātais komisār, *Hahn* kungs!

Padomes prezidentvalsts pārstāvji!

Dāmas un kungi!

Priecājos, ka esmu šeit kopā ar kolēģi *Tony Murphy*, kuru jūs jau pazīstat, bet kurš pirmo reizi man pievienojas kā ERP loceklis, kurš atbildīgs par gada pārskatu.

Atšķirībā no citiem gadiem šis **gads ir bijis sarežģīts**. Kā vienmēr Eiropas Savienībā, **lielas krīzes** ved uz **lieliem panākumiem** un inovācijām, kuras mēs vēl tikai pirms dažiem mēnešiem uzskatījām par neiespējamām.

Tāpēc, kamēr es jūs iepazīstinu ar Revīzijas palātas 2019. gada pārskatu, mēs visi domājam par lielajiem lēmumiem un nolīgumiem, kas nosaka ES izdevumu un finanšu pārvaldību **nākamajiem septiņiem gadiem**, attiecībā uz DFS un Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu *Next Generation EU*.

Būdami neatkarīga Eiropas Savienības ārējās revīzijas iestāde, esam darījuši visu iespējamo, lai kopš Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma **turpinātu sniegt efektīvus publiskā sektora revīzijas pakalpojumus** Eiropas Savienībā.

Ko mēs konstatējam?

Attiecībā uz izdevumiem mēs lēšam, ka vispārējais kļūdu īpatsvars ir saglabājies **stabilis** – no 2,6 % 2018. gadā līdz 2,7 % 2019. gadā. Protams, šis apgalvojums slēpj ievērojamas atšķirības starp politikas jomām.

Konkurētspējas jomā Palāta aplēsa, ka kļūdu īpatsvars ir palielinājies (4 %) galvenokārt saistībā ar neattiecināmām izmaksām. Viens no risinājumiem, par kuru runājam jau vairākus gadus, noteikti ir vēl vairāk vienkāršot sarežģītos noteikumus par personāla izmaksām. Mēs pārbaudījām arī revīzijas, kuras

veica gan Komisija, gan ārējie revidenti, kas strādāja tās uzdevumā, un konstatējām, ka tās ir tikai daļēji uzticamas un joprojām ir nepārprotami uzlabojamas.

Dabas resursu jomā mēs konstatējām uzlabojumus, kas samazina aplēsto kļūdu līmeni līdz 1,9 %, taču kas kopā ar citiem kontroles sistēmas sniegtajiem pierādījumiem liek secināt, ka kļūdu līmenis šajā jomā ir tuvu būtiskam. Tās ir **labas ziņas**, jo īpaši attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, kuru pamatā galvenokārt ir lauksaimnieku deklarētā lauksaimniecības zemes platība. Kļūdu līmenis šajos maksājumos, kas atbilst 70 %, t. i. lielākajai daļai izdevumu šajā izdevumu kategorijā, joprojām ir **krietni zem** būtiskuma sliekšņa. Tomēr lauku attīstībā, tirgus pasākumos, zivsaimniecības un klimata politikas pasākumos, kas veido atlikušos 30 % no izdevumiem šajā izdevumu kategorijā, joprojām ir būtisks kļūdu līmenis. Attiecībā uz valstu **sertifikācijas struktūru** paplašināto lomu kopš 2015. gada, kad mēs atkārtoti veicām dažas to revīzijas, ir vajadzīgi vairāki uzlabojumi saskaņā ar Komisijas novērtējumu par šīm revīzijām.

Administrācijas jomā, tāpat kā pēdējos divos gados, mēs nekonstatējam būtiskas kļūdas.

Kohēzijas jomā, kur **valstu revīzijas iestādēm** ir izšķiroša nozīme ticamības nodrošināšanas un kontroles sistēmā, mēs pārbaudījām 18 šādu iestāžu darbu un konstatējām kļūdas, kuras tās nebija atklājušas. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis šajā jomā, ņemot vērā dalībvalstu iestāžu veiktās korekcijas, ir **4,4 %**, kas ir mazāk nekā pagājušajā gadā, taču joprojām ir būtisks. Šīs kļūdas, kuras revīzijas iestādes nebija atklājušas, un citi trūkumi atlikušo kļūdu īpatsvaros, kurus paziņojuši divi atbildīgie Komisijas ģenerāldirektorāti – REGIO un EMPL (risks maksājuma brīdī attiecīgi 3,1 % un 2,2 %), atspoguļojas **Komisijas** aplēstajos kļūdu līmeņos, kurus tāpēc uzskatām par **pārāk zemu novērtētiem**. Ja valstu iestādes un Komisija turpmākajos gados spēs atrisināt šo jautājumu, mēs, iespējams, varēsim **vairāk paļauties** uz dalībvalstu revīzijas iestāžu darbu un to rezultātiem vai pat **apstiprināt** to novērtējumu. Taču darbs vēl ir jāturpina. Es zinu, ka Komisija ir stingri apņēmusies sasniegt šo mērķi, un, lai to izdarītu, mums ir jāpieliek lielas pūles visos līmeņos.

Kāpēc es veltu tik daudz uzmanības kohēzijas jomai?

Atbilde ir diezgan vienkārša: jau vairākus gadus mēs esam nošķīruši izdevumus, kurus uzskatām par **augsta riska** izdevumiem, piemēram, kohēzijas jomā, un tos, kurus uzskatām par zema riska izdevumiem. Augsta riska izdevumos joprojām ir būtiskas kļūdas, kuru aplēstais īpatsvars ir **4,9 %** (2018. gadā: 4,5 %).

Tātad – kas notika 2019. gadā? Neraugoties uz dažām labākām vai sliktākām niansēm šur tur, politikas pamatjomās nebija **būtisku** izmaiņu, bet nepilnības *ex post* pārbaudēs joprojām saglabājās.

Taču palielinājās augsta riska izdevumu, jo īpaši kohēzijas izdevumu, **īpatsvars** (53 %). Tā pati par sevi nav problēma – ir labi un ir sagaidāms, ka kohēzijas izdevumi palielināsies. Neviens tajā nav vainojams. Tomēr

tas nozīmē, ka būtisks kļūdu līmenis tagad attiecas uz lielāko daļu mūsu revīzijas datu kopas – tas ir visaptverošs. Tāpēc attiecībā uz 2019. finanšu gadu Revīzijas palāta nolēma sniegt **negatīvu atzinumu** par izdevumiem, nevis atzinumu ar iebildēm, kā tas bija iepriekšējos gados.

To **nevajadzētu** uzskatīt par apsūdzību pašai Komisijai, turklāt **dalībvalstu iestādes** pārvaldīja aptuveni 74 % no ES izdevumiem. Katrai struktūrvienībai ir sava loma šajā ķēdē, un pārlika vienkāršošana mums neko nedos.

To arī **nevajadzētu** uzskatīt par zīmi, ka pārvaldības līmenis **pazeminās** pēc trim secīgiem gadiem, kad par izdevumiem mēs varējām sniegt atzinumu ar iebildēm. Salīdzinot ar stāvokli pirms desmit gadiem, mēs esam daudz paveikuši, un **nav regresa**, bet drīzāk dažās jomās ir **pastāvīgas strukturālas problēmas**, kuras ir jārisina. Mums ir vajadzīgi **skaidri un vienkārši noteikumi** par visām ES finansēm, un mums ir arī **efektīvi jāpārbauda**, kā nauda tiek tērēta un vai tiek sasniegti plānotie rezultāti.

Svarīgāk par mūsu vispārējo secinājumu vai apgalvojumu ir realitāte un mūsu secinājumi par dažādajām izdevumu jomām, kas ir **ļoti atšķirīgas**, tāpēc nākamajās nedēļās un mēnešos, gatavojot Parlamenta lēmumu par budžeta izpildes apstiprināšanu, aicinu jūs ielūkoties šajās jomās.

Priekšsēdētājas kundze! Dāmas un kungi!

Es runāju ar jums **nākamā finanšu perioda** sagatavošanas kontekstā. Sagaidāms, ka turpmākajos gados ES izdevumi teju dubultosies – un te apzīmējums “vēsturisks” varētu nebūt pārspilējums. Tāpēc es jūs lūdzu: **mācīsimies no savas pieredzes**, lai izveidotu vislabāko iespējamo sistēmu DFS un Eiropas Atveseļošanas instrumentam *Next Generation EU*. ES ir tikai viena iespēja to izdarīt pareizi.

Tādēļ **aizsargāsim ES finanšu intereses** pret pārkāpumiem un krāpšanu, un es zinu, ka *CONT* komiteja šajā ziņā ir mūsu spēcīgais sabiedrotais. 2019. gadā mēs *OLAF* nosūtījām deviņus gadījumus, kuros bija aizdomas par krāpšanu, ko atklājām, veicot revīzijas, un es ceru, ka mēs varēsim izveidot līdzīgi ciešas attiecības ar Eiropas prokuroru, tiklīdz tas beidzot sāks darboties (sākumā 22 valstīs). Līgumos ir noteikts, ka dalībvalstu **efektīvām un neatkarīgām tiesu sistēmām** ir stingri jāaizsargā ES finanšu intereses tā, it kā tās būtu valsts finanšu intereses, un es zinu jūsu komitejas apņemšanos, kas pagājušajā nedēļā palīdzēja panākt svarīgu politisku vienošanos starp likumdevējiem, kurā iekļauti vairāki ieteikumi, kurus Revīzijas palāta iepriekš sniedza savā atzinumā, un es jo īpaši apsveicu līdzreferentu *Sarvamaa*.

Mācīsimies arī no iepriekšējās pieredzes, **pēc iespējas ātrāk** uzsākot jauno finanšu periodu. Protams, ir svarīgi rīkoties pareizi, tomēr ņemiet vērā, ka līdz 2019. gada beigām, kas ir priekšpēdējais pašreizējā septiņu gadu budžeta gads, ir izmaksāti tikai 40 % no saskaņotā ES finansējuma septiņu gadu periodam, un dažas dalībvalstis ir izlietojušas mazāk nekā vienu trešdaļu. Kopsavilkuma tabulu par katru valsti var skatīt mūsu sagatavotajā dokumentā “ES revīzijas īss apraksts”. Kā redzat, praksē **ES līdzekļu apgūšanas** grūtības joprojām ir aktuāls jautājums neatkarīgi no politiskā līmenī noteiktajiem mērķiem vai prasībām. Tas ir veicinājis *neizpildīto saistību* pieaugumu, – līdz 2019. gada beigām tās sasniedza 298 miljardus EUR, un šis jautājums būs jārisina, izmantojot atbilstošus pasākumus ne tikai attiecībā uz pašreizējo, bet arī attiecībā uz nākamo DFS.

Dāmas un kungi, ar to es noslēdzu savu uzstāšanos.

Šajos krīzes laikos dalībvalstīm un Eiropas Komisijai ir milzīga atbildība par ES finanšu pareizu un efektīvu pārvaldību. Mūsu gada pārskats, kuru es priecājos šodien apspriest ar jums, liecina, ka ir vajadzīgi **turpmāki centieni**. Un jums kā tieši ievēlētiem Parlamenta deputātiem ir **liela atbildība** par likumdošanas un politiskās kontroles īstenošanu, lai to nodrošinātu.

Paldies par uzmanību!